

JŪRMALAS AIZSARDZĪBAS BIEDRĪBA

Reģistrācijas Nr. 40008098792, adrese: Jūrmala, a/k 32, LV – 2015, tālr. +371 67767863, mājas lapa: www.jab.lv, E-pasts: jurab@apollo.lv, Norēķinu konts: Hansabanka Jūrmalas filiāle, LV 32 HABA 0551012829825

Jūrmalā, 2007. gada 07.maijā

Nr 30

**Latvijas Republikas prezidentei
Vairai Viķei-Freibergai**

Kopija: LR Saeimas Valsts pārvaldes
un pašvaldības komisijai

Par likumprojekta par pašvaldību referendumiem iniciēšanu

Augsti godātā Valsts Prezidentes kundze!

Jau otro gadu Jūrmalas Aizsardzības biedrība (JAB) cīnās par Jūrmalas iedzīvotāju reālām iespējām piedalīties to lēmumu pieņemšanas procesā, kuri skar viņu ikdienu, labklājību un pilsētas nākotni. Diemžēl 2006.gada un 2007.gada notikumi ir apliecinājuši, ka pilsētas iedzīvotājiem nav daudz iespēju, kā likt pilsētas domes pārstāvjiem sevī ieklausīties. Ir pierādījies, ka reizi četros gados organizētas vēlēšanas nespēj garantēt pilsētas varas atsaucīgumu sabiedrības prasībām vai ievēlēto deputātu strādāšanu nevis savās personiskās, bet gan Jūrmalas nākotnes un iedzīvotāju interesēs. To pierāda tas, ka jau vairākas reizes Jūrmalas dome ir bez motivācijas ignorējusi JAB savāktos iedzīvotāju parakstu tūkstošus pret konkrētām izmaiņām (zonējumu maiņu) pilsētas attīstības plānā.

Cīnoties pret šauru ekonomisku grupējumu ietekmi uz valstij svarīgiem lēmumiem, Jūs esat uzsākusi referendumu iniciēšanas procedūru. Diemžēl šobrīd likumi neatrunā iespēju rīkot referendumus par vietēja līmeņa jautājumiem. Šī Latvijas tiesību sistēmas īpatnība mūsu valsti krasi izdala citu Eiropas demokrātijū vidū. Piemēram, vietējie referendumi ir sekmīgi notikuši Čehijā, Horvātijā, Somijā, Vācijā, Ungārijā, Islandē, Maltā, Norvēģijā, Polijā, Portugālē, Slovākijā, Slovēnijā, Zviedrijā, Šveicē, Lielbritānijā. Tāpat Eiropas Padomes dažādas institūcijas Eiropas Padomes dalībvalstīm vairākās rekomendācijās¹ ir uzsvērušas vietējo referendumu ieviešanas lietderīgumu, uzsverot, ka pilsoņu tiesības piedalīties publisku jautājumu risināšanā caur referendumiem ir tādas tiesības, ka sakņojas demokrātijas principos, kas ir kopīgi visām Eiropas Padomes dalībvalstīm.

---

¹ Piemēram, No. Rec (2001) 19 Recommendation of the Committee of Ministers on the participation of citizens in local public life ; Rec (96) 2 Recommendation of the Committee of Ministers on referendums and popular initiatives; Rec (81) 18 Recommendation of the Committee of Ministers concerning participation at municipal level; Recommendation 182 of the Congress of local and regional authorities on public participation in local affairs and elections (THE CONGRESS / REC 182 (2005) E / 09 November 2005)

JAB saskata daudzus argumentus par labu tam, ka iespēja rīkot vietēja rakstura referendumus palīdzētu risināt demokrātijas problēmas Latvijā. Vietējie referendumi, atsevišķus lēmumus pieņemot nevis domei, bet gan pašiem Jūrmalas iedzīvotājiem, palīdzētu risināt šādas problēmas:

1. Vietējais referendums sniegtu pilsētas iedzīvotājiem iespējas ne tikai paust savu viedokli par dažādu jautājumu būtību, bet arī aktīvi līdzdarboties šo lēmumu pieņemšanā. Līdz ar to reizi četros gados organizētas vēlēšanas vairs nebūtu vienīgais veids, kā pašvaldības iedzīvotāju vairākums tiek iesaistīts pašvaldības darbā.
2. Vietējā referenduma organizēšanas iespēja liktu deputātiem vairāk rēķināties ar iedzīvotāju prasībām, vēlmēm un interesēm. Diez vai Jūrmalas Attīstības plāna grozījumi tiktu pieņemti, neņemot vērā iedzīvotāju iebildumus (vai tos ņemot vērā tikai “skata pēc”), ja pilsētas dome zinātu, ka par Attīstības plānu ir iespējams vietējais referendums.
3. Iespēja, ka par kādu jautājumu varētu tikt rīkots referendums, motivētu deputātus vienmēr domāt par to, kā viņu lēmumi izskatās sabiedrībai, uzklaut sabiedrības viedokli, kā arī citādi uzlabot savu sadarbību ar sabiedrību. Turklāt tas liktu pašvaldībai vairāk skaidrot un motivēt savus lēmumus, kā arī izvairīties no slēgtām lēmumu pieņemšanas procedūrām, kas pašvaldības iedzīvotājos varētu radīt aizdomas par negodprātīgu rīcību. Tā rezultātā būtu sagaidāma plašas mazināšanās starp pašvaldības varu un iedzīvotājiem.
4. Vietējais referendums un iedzīvotāju iniciatīvas ir veids, kā var iedrošināt vai atjaunot pašvaldību iedzīvotājos interesi par pašvaldības darbu un sabiedriski svarīgiem lēmumiem.
5. Vietējā referenduma iespēja var būt ļoti vērtīga gadījumos, kad pašvaldības lēmumiem var būt nozīmīga ietekme uz pašvaldības nākotni un kad pašvaldības iedzīvotājiem ir diametrāli pretējas nostājas. Šādā situācijā referendums ir visdemokrātiskākā lēmumu pieņemšanas metode.

Latvijā Saeima vismaz kopš 1997.gada ir strādājusi pie šī jautājuma (likumprojekts “Par pašvaldību aptaujām” tika izstrādāts 6.Saeimas laikā, un tajā bija iestrādāti “lemjošo pašvaldību aptauju” un “konsultatīvo pašvaldību aptauju” mehānismi), taču rezultātu nav. 2002. gadā, sanākot 8.Saeimai, darbs pie likumprojekta apstājās pilnībā. Neformālās sarunās politiķi atzīst, ka viņiem šī jautājumi ir “neērti”, jo pašvaldību iedzīvotāju tiesību paplašināšana nav izdevīga spēcīgajam pašvaldību vadītāju lobijam. Tādēļ lūdzam Jūsu atbalstu šī jautājuma aktualizēšanā, izmantojot Satversmē paredzētās likumdošanas iniciatīvas tiesības. JAB ir gatava sniegt visu iespējamo palīdzību – t.sk. pielikumā nosūtām likumprojekta pirmā uzmetuma projektu, kuru diskusiju ceļā būtu iespējams pilnveidot.

Pielikumā: likumprojekta projekts Grozījumi likumā Par pašvaldībām (uz 2 lpp.)

Ar cieņu,

JAB valdes locekļi

Anna Žīgure

Rūta Vinķele

Uldis Kronblūms

Pielikums

Grozījumi likumā “Par pašvaldībām”

Izdarīt likumā “Par pašvaldībām” šādus grozījumus:

1. Papildināt likumu ar jaunu nodaļu šādā redakcijā:

“XVI nodaļa

Vietējie referendumi un iedzīvotāju iniciatīvas

101.pants. Lai palielinātu pašvaldības iedzīvotāju iespējas ietekmēt pašvaldības domes (padomes) darbu pašvaldības interesēs, pēc pašvaldības iedzīvotāju vai domes (padomes) iniciatīvas var rīkot pašvaldības iedzīvotāju referendumu par domes (padomes) lēmumu pieņemšanu, atcelšanu, grozīšanu vai ierosināšanu jautājumos, kas ir pašvaldības kompetencē un kas nav minēti šā panta otrajā daļā (vietējais referendums).

Vietējo referendumu nerīko par:

- 1) pašvaldību budžetu;
- 2) pašvaldības maksas pakalpojumu, nodokļu un nodevu likmēm;
- 3) pašvaldību amatpersonu iecelšanu amatā un atbrīvošanu no tā (izņemot domes (padomes) atlaišanu);
- 4) jautājumiem, kas risināmi administratīvā procesa kārtībā.

102.pants. Vietējais referendums tiek rīkots, ja attiecīgās pašvaldības dome (padome) ir pieņēmusi lēmumu par vietējā referenduma rīkošanu vai ja prasību par vietējā referenduma rīkošanu parakstījuši vismaz 20 procenti no pēdējās attiecīgās domes (padomes) vēlēšanās piedalījušos vēlētāju skaita.

103.pants. Vietējā referendumā var piedalīties ikviens attiecīgās pašvaldības iedzīvotājs, kuram ir tiesības vēlēties pašvaldības domi (padomi).

104.pants. Vietējo referendumu Ministru kabineta noteiktajā kārtībā sagatavo un vada pašvaldības vēlēšanu komisija. Pēc pašvaldības iedzīvotāju iniciatīvas rīkotais vietējais referendums notiek ne vēlāk kā vienu mēnesi pēc dienas, kad attiecīgās pašvaldības vēlēšanu komisija atzinusi, ka prasību sarīkot vietējo referendumu parakstījis nepieciešamais pašvaldības iedzīvotāju skaits.

105.pants. Vietējais referendums ir uzskatāms par notikušu, ja tajā piedalījušies ne mazāk par 50 procentiem no pēdējās attiecīgā domes (padomes) vēlēšanās piedalījušos vēlētāju skaita.

Pašvaldības referendumu par to pašu jautājumu atkārtoti var ierosināt tikai pēc gada.

106.pants. Vietējā referenduma rezultāti pašvaldības domei (padomei) ir saistoši. Pašvaldības dome (padome) pēc savas iniciatīvas var rīkot arī referendumus, kuriem ir konsultatīvs raksturs. Konsultatīvs vietējais referendums ir uzskatāms par notikušu neatkarīgi no piedalījušos pašvaldības iedzīvotāju skaita.

107.pants. Pašvaldības iedzīvotājiem ir tiesības, norādot savu vārdu, uzvārdu, personas kodu un adresi, iesniegt pašvaldības domei (padomei) pilnīgi izstrādātu normatīva akta projektu vai normatīvā akta ierosinājumu, kas nav noformēts kā normatīvais akts (iedzīvotāju iniciatīvu).

108.pants. Iedzīvotāju iniciatīvas iesniegšanai nepieciešamo pašvaldības iedzīvotāju parakstu skaitu nosaka atbilstoši iedzīvotāju skaitam, kāds attiecīgās pašvaldības administratīvajā teritorijā ir reģistrēts Iedzīvotāju reģistrā:

- 1) līdz 2000 iedzīvotājiem – 100 paraksti;
- 2) no 2000 līdz 5000 iedzīvotājiem – 250 paraksti;
- 3) no 5000 līdz 20 000 iedzīvotājiem – 1000 paraksti;
- 4) no 2000 līdz 50 000 iedzīvotājiem – 2500 paraksti;
- 5) no 50 000 iedzīvotājiem – 3000 paraksti.

109.pants. Dome (padome) iesniegto iedzīvotāju iniciatīvu izskata viena mēneša laikā. Pašvaldībai ir pienākums savlaicīgi uzaicināt iedzīvotāju iniciatīvas iesniedzēju pārstāvjus uz domes (padomes) sēdi, kurā tiks izskatīta iedzīvotāju iniciatīva. Pārstāvjiem ir tiesības domes (padomes) sēdē mutvārdos un rakstveidā paust savu viedokli sakarā ar iesniegto iedzīvotāju iniciatīvu. Pašvaldībai ir pienākums pieņemto lēmumu un tā motivāciju nosūtīt iedzīvotāju iniciatīvas iesniedzēju pārstāvjiem, kā arī publicēt vietējā laikrakstā.

2. Papildināt likuma pārejas noteikumus ar 22.punktu šādā redakcijā:

“22. Ministru kabinets trīs mēnešu laikā pēc šī likuma spēkā stāšanās dienas pieņem šā likuma 104. pantā minētos Ministru kabineta noteikumus.”

Jūrmalas Aizsardzības
biedrības valde